

Seramik Sanatında İmaj Transfer Teknikleri

Öğr. Gör. Burcu Öztürk Karabey

Özet

Tarihte birçok endüstrinin gelişmesine katkıda bulunan seramik alanı, sanatsal dışavuruma da olanak sağlamıştır. Transfer tekniklerinden bazıları günümüzde seramik sanatında yaygın bir biçimde kullanılmaktadır. Seramik yüzeylere yapılan imaj transfer uygulamalarının ayrı bir bakış açısı ile değerlendirilmesi gerekmektedir. Bunun nedeni seramik boya, medyum gibi seramikte kullanılan alana özgü malzemeler ile yine alana özgü uygulama aşamaları ve fırınlama süreçlerinin, seramik teknolojisi ile ilişkili olmasıdır. Örneğin, seramikte kullanılan kil bünyeler gözeneklilik, kullanım amacı ve farklı pişirim derecelerine göre çok çeşitlilik göstermektedir. Bunun sonucunda imaj transferinde kullanılan bünyelerin sonuçları da farklı olabilmektedir.

Bu çalışmada seramik yüzeyler üzerinde sulu çıkartma, dijital baskı ve fotokopi transfer tekniklerini kullanan sanatçılardan örnekler verilerek; uygulama aşamaları ve sanatsal açıdan söz konusu tekniklerin nasıl kullanıldığı çözümlenmeye ve açıklanmaya çalışılmıştır.

IMAGE TRANSFER TECHNICS IN CERAMIC ART

Abstract

Ceramics field which contributes to the development of other industries also contributes to the artistic expression in the history. Today some of the image transfer techniques are used very commonly in ceramic art. Assesment of the image transfer techniques which are applied on the ceramic surfaces, should be done in a different point of view. The reason for this is specific materials such as ceramic pigments, mediums, again with the application and firing processes that are used in this field are releated with the technology of the field. For instance, clay bodies that are used in ceramics are variable according to their porosity, function and firing degree. Consequently the results of the clay bodies that are used in image transfer may be different.

In this research it is tried to explain in a technical and artistic way about how the image transfer techniques are used from an artistic view and application processes by giving examples from some ceramic artists who uses decals, digital prints and photocopy transfer techniques.

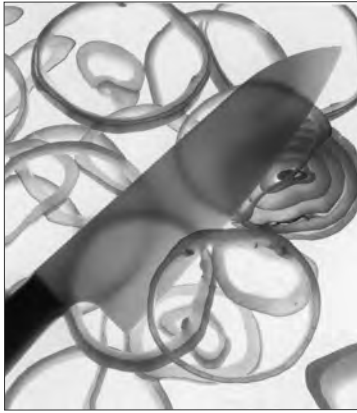
Anahtar Kelimeler

seramik
kil bünye
transfer teknikleri
sulu çıkartma
fotokopi transfer
dijital baskı

Keywords

ceramic
clay body
transfer techniques
decal
photocopy transfer
digital print

İnsana ait bir olgu olarak sanatta; yaşamdaki teknik ve teknolojik gelişmeler ile birlikte, insanlık tarihinin yansımaları görmek kaçınılmazdır. İnsanın varoluşundan bu yana geçen sürede yaşamı hızlandıran, geliştiren ve ilerleten en önemli faktörlerden biri seri üretime yönelim olmuştur. Endüstrinin doğuşu demek olan seri üretimle beraber yaşam biçimlerinin değişimi de kaçınılmaz olmaktadır. Endüstri, "hammaddeleri işlenmiş duruma sokup değerlendirmeye, kullanılacak ürünler durumuna getirmeye yarayan bilgilerin, araçların ve yöntemlerin tümü" olarak tanımlanmaktadır (Püsküllüoğlu 1995:1306). Birçok endüstrinin gelişmesine katkıda bulunan seramik endüstrisi ve seramik hammaddeleri, sanatsal dışavuruma da olanak sağlamıştır. Örneğin seramik refrakter ürünlerin üretimi demir endüstrisinin gelişmesine katkıda bulunmuştur. Primitif insanın, çamurun ateşle buluşması ile sertleştiğini, direnç kazandığını fark etmesi ile başlayan süreç, 18. yüzyılın sonlarına doğru yaşanan Sanayi Devrimi ile ivme kazanarak günümüzdeki ileri teknolojik gelişmelere kadar süregelmiştir. İleri seramikler olarak adlandırılan ürünler; sağlıkla ilgili ürünlerden, uzay teknolojilerine, endüstride kullanılan aşındırıcılardan, kurşun geçirmez can yeleklerine, gündelik yaşamımızda mutfakta kullandığımız ürünlere, bilgisayar devrelerinden saniteri ürünlerine, otomobillerde kullanılan katalizatörlere kadar çok geniş bir yelpazeyi oluşturmaktadır. Lefteri'nin (2003) de vurguladığı gibi, Resim 1'de yer alan örnekler, günümüzde mutfaklarda kullanılabilen, çelik rende ve bıçak gibi ürünlerin yerine geçen, zirkon ve alumina içerikli yüksek pişirim ürünlerdir ve bu ürünlerin en belirgin özelliği; çelikten daha dayanıklı, uzun ömürlü olmaları ve yiyeceklerle kimyasal reaksiyona girmemeleridir.

1a

1b

Resim 1 Kyocera firması tarafından mutfak için üretilen ileri seramik örnekler, (Lefteri 2003:52-53).

Seramik endüstrisinde görülen bu tür gelişmeler, çoğu zaman sanatta da yansımalarını gösterir. Pek çok teknik ve yöntemin kullanıldığı, geliştirildiği seramik sanatı uygulamalarında; transfer yöntemlerinden elek baskı kullanılarak hazırlanan sulu çıkartma, lazer toner printer çıktısı olan dijital baskılar ve fotokopi transfer yöntemleri özgün sanatsal ifadelerde kullanılmaktadır. Bu araştırma içerisinde, sanatçıların çalışmalarında bu teknikleri uygulama aşamaları, artistik ve düşünsel açıdan nasıl kullandıkları incelenmeye çalışılacaktır.

Baskı yöntemleri en basit ve genel ifade ile tanımlandığında; bir görüntünün hazırlanan kalıp aracılığıyla bir yerden başka bir yere aktarılmasını sağlayan yöntemler olarak açıklanabilir. Desen, eskiz ve fotoğrafların aktarılmasını sağlayan bu yöntemler ile renk, leke, simge, doku gibi plastik öğeler sanatsal ifadeyi destekleyecek şekilde kullanılabilir. Seramik yüzeyleri dekorlamada ve özgün tasarımlarda kullanılan baskı yöntemleri, uygulama açısından direkt ve indirekt baskı yöntemleri olarak iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. "Serigrafi, elek niteliğindeki bir yüzeyde yapılan bazı işlemlerle çeşitli amaçlar için resim, şekil, yazı ve benzerlerinin oluşturulması, bunlar üzerinden boya sıyırmak suretiyle değişik yüzeylere basılması ve çoğaltılması işlemidir (Pekmezci 1992:7)." Genellikle resim sanatı ve grafik sanatlar için geçerli bu genel tanıma karşın, seramikteki uygulaması ile baskı teknikleri açısından yapılmış tanımlamalar da bulunmaktadır. Seramik boya ve sırlarının pişirim gerektirmesi nedeni ile bu tanımlarda ipek baskı yönteminde ayrı bir teknoloji gerektiği özellikle vurgulanmaktadır. Sibel Sevim'in (2003:163) "Serigrafi dekorları genel olarak boya ve sırların çeşitli işlemlerden sonra çok ince metal veya özel dokulu naylon ya da ipek elek üzerinde hazırlanmış desenlerden dekorlanacak yüzeyler üzerine direkt ya da indirekt yollarla aktarılması işlemidir." şeklindeki tanımı serigrafinin seramikteki kullanımına işaret etmektedir. Her iki sanatçı da serigrafinin ilk kez nerede ve nasıl uygulandığının tam olarak saptanamayacağını vurgulamışlardır.

"Seramikte kullanılan baskı tekniklerinin en eskisinin mühür kullanımı ile başladığı da düşünülebilir. Çok eski bir imaj aktarım yöntemi olan şablon baskıdan, ipek baskı gibi detaylı tekniklere dayalı baskı yöntemleri gelişene kadar binlerce yılın geçmesi gerekmişti. M.Ö. 2500'lerde Mısır'da, Yunanistan yarımadasında; M.S. 1. ve 2. yüzyıllarda Japonya ve Çin'de görülen şablon baskı yöntemleri, 17. ve 18. yüzyıllarda İngiltere

ve Fransa'da günlük yaşamın içerisinde dekoratif bir süsleme unsuru olarak yer almıştır. İpek baskı tekniğinin ipek ve sentetik kumaşlardan üretilen eleklerle ağaç ve metal çerçevelere gerilerek çok renkli baskılarının yapabildiği ancak 20.yüzyılda mümkün olabildiği. Bu gelişme hem teknik hem de ticari birçok sonuçlara yol açmıştır. Yeni yapıştırıcılar geliştirilmiş, ipek üzerine parafin ile çizilen desenin bir tutkal solüsyonu ile kaplanıp, tutkal kuruduktan sonra çözücü ile parafinin temizlenmesi ile açık kalan alanlara baskı mürekkepleri geçirilmiştir. 1930'larda bu baskı tekniği yaygın olarak kullanılmıştır. Emülsiyon olarak adlandırılan, kapatıcı görevini üstlenen, ışığa hassas, kaliteli kimyasalların geliştirilmesi aracılığıyla ipek baskı yöntemi geliştirilmiş böylece fotografik imajların bir yüzeye aktarılması gerçekleşebilmiştir. Detaylı çizimlerin aktarılması malzemenin kaliteli olmasıyla doğrudan ilişkilidir. Baskı sanatında yenilikleri ve gelişmeleri ortaya çıkaran ve yeni malzeme bulma heyecanını birleştiren sanatçının arayışları için seramik yüzey, 1960'lardan itibaren çekici bir nitelik kazanmıştır. 1960 ve 70'lerde sulu çıkartmalar sırlı yüzeyler üzerine uygulanabilmiştir. Öncelikle ticari kaygılarla hazırlanan çıkartmalar endüstride ve çömlekçilikte kullanıldığı kadar, sanatçılar tarafından da seramik yüzeylerde kolajlar şeklinde kullanılmıştır. İpek baskı ile sulu çıkartmalar hazırlanabilirken, monoprint olarak direkt kil yüzey üzerine uygulamak da mümkündür" (Wandless 2006: 6-11)

Resim 2'de yer alan Amerika'lı sanatçı Howard Kottler'in çalışması, 1970'lerde uygulanan sulu çıkartma uygulamalarına örnek olarak gösterilebilir.

Resim 2: Howard Kottler, Benzerlere Bak / Look Alikes, 1972, (26cmx2.9cm)

1960 ve 1970'lerde uygulanmaya başlayan sulu çıkartmaların yapım aşamasında; görüntü ve desenler ipek üzerine ışığa hassas emülsiyon yardımı ile pozlanır, özel olarak hazırlanmış seramik boyaları ile sulu çıkartma kağıtlarına bu desenler aktarılarak, üzerine vernik çekilir. Çıkartma kağıtları su ile temas ettiğinde, seramik boyaları vernik tabakası ile sulu çıkartma kağıdı üzerinden sıyrılarak sırlı bir yüzeye aktarıma olanak sağlar ve üçüncü bir pişirim ile desen sırlı seramik yüzeye aktarılmış olur. Endüstride yaygın olarak kullanılan ipek baskı yöntemi ve sulu çıkartmalar, seramik sanatında da geniş bir uygulama alanı bulmaktadır. Son yıllarda endüstride sırüstü ve sıraltı dekorları aktarmada uygulanan elek baskıların yerini tambur baskıya bıraktığı görülmektedir.

Teknolojik gelişmeler ile her alanda olduğu gibi yeni imaj aktarım teknikleri geliştirilmekte; software'ler, bilgisayarlar, yazıcılar, seramik malzemeleri ve çıkartma kağıtları üretilmektedir. Bilgisayar teknolojisi, sulu çıkartmalara alternatif olarak, oldukça hızlı, pratik ve detaylı çalışabilmeyi ve buna ilgi duyan herkesin tekniği uygulayabilmesini sağlar. Zengin oranda demir içeren lazer toner yazıcılardan ve lazer fotokopi makinalarından alınan dijital baskılar ile de sulu çıkartmalar uygulanabilmektedir.

“Bilgisayar yazıcılarında kullanılmak üzere hazırlanabilen yağ bazlı seramik mürekkepleri veya eritilmiş demir oksit içeren tonerler kullanılarak imaj basılabilir. İnce bir vernik tabakası ile kaplanan bu çıktılar ile sırlı yüzeye imajı aktarmak mümkün olmaktadır” (Scott 2002:85).

Gıda, tekstil, seramik sektörlerinde kağıt, kumaş veya seramik gibi her çeşit yüzeye metrekarelerce imaj aktarımı yapılabilmektedir. Baskı yöntemlerinin yeni teknolojiler de dahil olmak üzere sanatçılar tarafından ele alınması ise, içinde bulunduğumuz yüzyılda yeni sanat alanlarının var olabildiğini de sağlıyor görülmektedir. Özellikle seramik alanında, kil yüzeylerde pek çok uygulama tekniği olmasına karşın, baskı teknikleri kullanılarak yapılan çalışmalar adeta seramik sanatı içinde ayrı bir alan niteliğine bürünebilmektedir.

Çağdaş seramik sanatında şimdiye kadar anlatılan uygulama yöntemleri üzerinde çalışan pek çok sanatçı bulunmaktadır. Bu sanatçılardan ilginç sayılabilecek bir tanesi de Amerika'lı sanatçı Brian Boldon'dur. Resim 3'de (Boldon 2009) metal konstrüksiyonları sırlı

seramik yüzeyler ile kaplı olarak oluşturduğu formlar üzerinde, dijital baskı yardımı ile imaj transfer eden sanatçı, “Derin Duyumsamak /Sensing Wide” adlı çalışmasında; görme duyumuza yaptığı vurguyu video kullanarak güçlendirir, böylece algı ve bilincimiz üzerine bizleri düşünmeye iter.

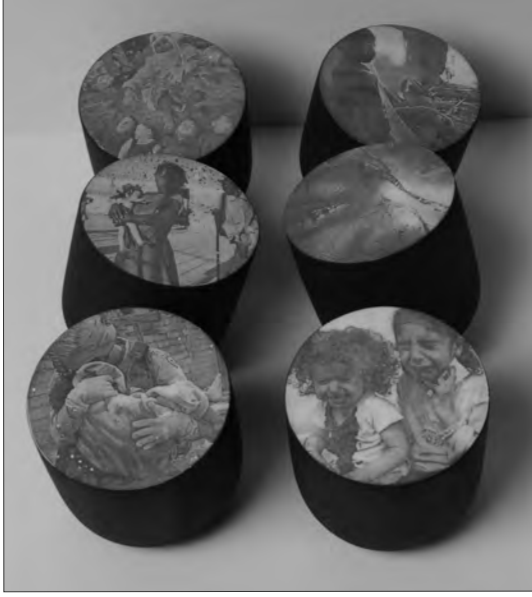

Resim 3: Brian Boldon Derin Duyumsamak / SensingWide, 2005, dijital baskı ve video projeksiyon

Ülkemizden Leman Kalay'a ait “Karamsar / Pessimist” adlı çalışmada, lazer toner transfer tekniği kullanılmıştır. Bu tekniği çalışmalarında sıkça kullanan sanatçı, temasını yaşamın trajik anlarından seçtiği gerçek görüntülere dayandırmaktadır. Belleğimizde yer eden ancak ötelediğimiz belki de kanıksadığımız olayları hiç unutmamamız için bir kez daha hatırlatmaktadır. Tanıdık bir form üzerinde görmezlikten geldiğimiz imajları uygulamayı tercih eden sanatçı, bildiğimiz sözcükler ile bize bilmek istemediklerimizi duyumsatıyor. Renk kullanımı, biçimsel yaklaşımı ve hepsinden önemlisi de düşünsel yaklaşımı ile özgün bir dil oluşturduğunu bizlere kanıtıyor.

Gelişen teknolojiler hem sulu çıkartma hem de dijital transfer yöntemi anlamında yepyeni olanaklar sunmaktadır. Bununla birlikte fotokopi transfer tekniği, seramik yüzeyler üzerinde verdiği etkilerle başka bir anlatım değeri taşımaktadır. Bu teknik sadece deri sertliğinde pişmemiş bünyeye direkt, sıraltı tekniğinde uygulanmaktadır. Ülkemizde fotokopi transfer tekniğinin ilk uygulayıcılarından Güngör Güner, ürettiği eserleri ile ve katıldığı etkinliklerle bu tekniğin nasıl yapılması gerektiği

konusunda bu alana ilgi duyanları aydınlatmaktadır.

Resim 4: Leman Kalay Karamsar / Pesimist, 2009, dijital baskı

Bu teknikteki farklılığın nedenini anlamak, ancak tekniğin nasıl uygulandığının kavranması ile olasıdır. Resim 5’de uygulama aşamaları görülen Güngör Güner, aktarmak istediği imajın bilgisayar ortamında siyah beyaz kontrastlığını ayarlayıp, deseni tersine çevirerek (diğer bir deyişle siyah yerlerini beyaza dönüştürerek) hazır hale getirmektedir. Daha sonra; yazıcıdan çıktısını alarak, bu çıktının fotokopisini kullanır. Ardından CMC (karboksümetil selüloz) katkısı yapılarak hazırlanan dekor boya, fırça ile fotokopi kağıdı üzerine sürülmektedir. Sürülen boya, fotokopi kağıdında siyah mürekkepli kısımlar tarafından itilir, sadece beyaz kalan kısımlarda kalır. Sanatçı, fotokopi mürekkeplerinin bu özelliği nedeni ile tercih edildiğini, fotokopinin olabildiğince koyu renkte çekilmesi gerektiğini; bu tekniğin bilgisayar çıktısı ile uygulanamayacağını vurgular. Boya kuruduktan sonra, astar uygulanmış deri sertliğindeki yüzey üzerine, fotokopinin boyalı yüzeyi gelecek şekilde kağıdın arkasından nemli bir süngerle boya yüzeye yedirilmekte ve aktarılmak istenilen imaj yüzeye aktarılmaktadır. CMC katkısı, imajın aktarıldığı deri sertliğindeki yüzey üzerinde seramik boya

dökülmeden yapışmasını sağlamaktadır. Bisküvi pişiriminden sonra şeffaf bir sirla yapılacak olan pişirim sonrasında aktarılan imaj yüzeyde sabitlenebilmektedir. Sanatçı Resim 7’de yer alan düzenlemesinde, 7.Uluslararası Avanos Uygulamalı Seramik Sempozyumu katılımcılarının portrelerini seramik yüzeye aktararak, çalıştay sürecini ölümsüz kılmıştır. Kendisi ile yapılan görüşmede, bilgisayarların yaşamlarımıza bu kadar yoğun girmeden önce teknolojiye ve fotokopi çağına “Fotokopi Çağı” adlı çalışması ile vurgu yaptığını, bu olguyu gelecek nesillere Resim 8’ de yer alan çalışması ile aktarmaya çalıştığını ifade etmiştir.

Resim 5a

Resim 5b

Resim 5c

Resim 5 Güngör Güner fotokopi transfer yöntemi aşamalarını uygularken görülmektedir.

Sanatçı fotokopi transfer tekniğini uygulayacağı formu tornada şekillendirmektedir. Transfer için hazırlanan imajın fotokopisini keserek istenilen boyuta getirmektedir. CMC katkısı ile hazırlanan boyayı fotokopi kağıdı üzerine uygulamaktadır.

Resim 5d

Resim 5e

Resim 5f

Boya sürülen fotokopi kağıdı kurduğunda, deri sertliğindeki yüzeye aktarılmak üzere yerleştirilir. Kağıdın arka tarafından nemli bir sünger ile veya elle ıslatılarak boya yedirilmektedir. Kağıt yırtılmadan iyice yapıştırıldığında ve kuruduktan sonra çıkartıldığında imaj yüzeye aktarılır olmaktadır.

Resim 6: Gungör Güner, Sempozyum Anısına Düzenleme, 2009, fotokopi transfer yöntemi, 30cm. x 13cm.

Resim 7: Gungör Güner, Fotokopi Çağ, (75x75x0.5cm).3, fotokopi transfer, 2005.

Macar seramik sanatçısı Maria Gezsler Garzuly'de çalışmalarında ipek baskı yöntemini kullanan sanatçılardan birisidir. Kendisi ile görüşüldüğünde; yüksek pişirim uygulamalarında elek baskı kullanarak gazete kağıdı üzerine metal oksitlerle aktardığı imajları, direkt olarak deri sertliğindeki kil bünye üzerine yapıştırdığını, pişirime giren ürünün üzerinde gazete ile fırına koyduğunu ifade etmiştir. Pişirim sonrasında gazetenin yanması ile basılmak istenilen imaj renklendirici oksitler ve gazete kağıdı yardımıyla bünye üzerine aktarılmış olmaktadır. Sanatçının

çalışmalarında, yüzeydeki desenlerin kompozisyon bütününde başarı ile kullanıldığı görülmektedir. Çalışmalarında genellikle endüstriyel peyzaj görüntülerini kullanan sanatçı, Resim 8’de yer alan “Elektrik Merkezi” adlı figüratif çalışmasında, elektrik direkleri imajını figür çalışması üzerinde kullanırken, biçim arayışına da bu etkilerin yansıdığı görülmektedir.

Resim 8: Maria Gezler Garzuly, Elektrik Merkezi / Electrical Center, 2002, serigraf ve kağıt teknik.

İngiliz sanatçı David Rhys Jones’un çalışmaları ise, günümüz modern dünyası metropollerinde kültür ve mimarinin karışımının kaydını tutan, sosyal belgeleme niteliğindedir. Sanatçı, özgün mekan yerleşimleri, fotoğraf ve çizimlerle kayda alınan ziyaretler ve bu ziyaretlerin deneyimini yansıtan seramik eserlerinde, hikayeci yaklaşımlar sunar. David Rhys Jones’un küçük boyutlu seramik çalışmalarının yanı sıra bu yaklaşımını yansıtan daha büyük boyutlu farklı malzemeler ile oluşturduğu kamusal alan uygulamaları da bulunmaktadır. Resim 9’da 2006 yılında gerçekleştirdiği (Jones 2008) “Kesişme / Cross” adlı seramik çalışmasını, Londra’da halen atmosferini koruyan bir alan için gerçekleştirmiştir. Resim 10’da ise (Jones 2008) sanatçının son dönemde bir meydanda, kamusal alanda yaptığı büyük boyutlu bir uygulama görülmektedir. Çelik konstrüksiyon ile oluşturulan heykelde, imajlar, alüminyum paneller üzerine yapılmıştır. Şehirde, şehre ait yapıların görsel imajlarını kullandığı çalışmaları ile Jones, gündelik

yaşamlarımıza vurgu yapmaktadır. Tasarımında ayna kullanılan bu çalışmada izleyici kendisini sokakta gözlemleyebilmektedir.

9a

9b

Resim 9: David Rhys Jones Kesişme / Cross, 2008, dijital baskı.

Resim 10: David Rhys Jones SpitalFields Seyahati / SpitalFields Journey, 2008, kamusal alanda düzenleme, dijital baskı.

İngiliz sanatçı Robert Dawson da estetik sabotaj adını verdiği bir dizi çalışmasında, seramik karo üzerine yaptığı baskılarda dekoratif öğeleri perspektif içerisinde kullanarak bizleri şaşırtır ve yüzeyde elde ettiği derinlik ile uzamsal yanılsamalar hissettirir. Resim 11’de yer alan “Peki / Alright” adlı çalışmasında ise mekan ve zaman kavramları üzerine düşüncelerimizi harekete geçirmekte, böylece anlam olarak gerçeklik ve gerçek-ötesine göndermede bulunmaktadır. Sanatçı, iç mekanlarda kullanılan mekana özgü, domestik dekor öğelerini algımızı yanılsatmak üzere kullanır.

Resim 11: Robert Dawson Peki / All Right, 2004,
seramik karo üzerine baskı yöntemi ile hazırlanmış kompozisyon.

Resim 12’de görülen “İkame Gerçeklik-3” adlı çalışmada da form üzerinde seramik çalışmalarının üretim sürecini yansıtan kalıpla şekillendirme yöntemine ait imajlar kullanılarak, üretim süreci ve süreç sonucunda elde edilen form anlam olarak çakıştırılmıştır. Form dilinde kalıpla çoğaltılarak elde edilen birbirinin aynı iki form ile benzer, aynı gibi görünen ama aslında farklı olanın altı çizilmek istenmiştir. Resim 13’de yer alan “İzler-2” adlı çalışmada ise yine kalıpla şekillendirme yöntemine ait imajlardan alınan kadrajlar kullanılmış; yaşamlarımızdan belleklerimizde yansıyanlar aktarılmaya çalışılmıştır.

Resim 12: Burcu Ö. Karabey, İkame Gerçeklik -3, 2007, sırlı seramik yüzey üzerinde sulu çıkartma, 42x30x20cm (2 parça).

Fransız fenomenolojist Maurice Merlau Ponty'nin söylediği gibi: "Verili olan şey sadece onun kendisi değildir ama onun deneyimidir (Kemske 2009:36)." Eserle karşılaştığımız anda deneyimlediklerimiz, bize sanatçının düşüncelerini yansıtıp hissettirebilir. Ele alınan örneklerde, seramik malzemede imaj transfer yöntemlerinin sunduğu resimsel olanakları, form ve desen ilişkisini görebiliyoruz ama nasıl deneyimlendiği üzerine kesin, genel yargılar yapmak olanaksız. Bunun nedeni sanatçı ve izleyici açısından deneyimin bireysel, öznel bir süreç olması ile ilişkilidir. Sanatta kurulan anlam dünyasının nasıl deneyimlendiği, psikolojik, sosyolojik ve felsefi boyutu ile verili olanların nasıl duyumsandığı ve algılandığı derin, özenli, sezgisel, duyarlı ve bireysel bir yaklaşımı gerektirmektedir. Burada yorumlanan örneklerde öznel deneyimleme süreci aktarılmaya çalışılmıştır. Seramikte uygulama yöntemleri çok çeşitlidir ve seramik uygulayıcıları için bu yöntemler çok önemlidir. Geleneksel, tarihsel, teknolojik yönünün de etkisiyle seramik eserlerin yorumlanmasında; seramik malzemenin niteliğine ve çeşitli biçimlendirme tekniklerine değinirken, aynı zamanda nesnenin ardındaki anlam dünyasına değinmek de kaçınılmazdır. Ele alınan eserler için; sanatsal ifadede imaj transfer yöntemlerinin katkısı da gözardı edilemez ancak her birisinin ardındaki anlam dünyası çok önemlidir.

Resim 13: Burcu Ö. Karabey, İzler-2, 2007, sırlı seramik yüzey üzerinde sulu çıkartma, 35x38x18cm.

Kaynakça

Kemske, Bonnie, "Breaking the Taboo", Ceramic Review 239, September/October 2009, s34-37.

Lefteri, Chris, Ceramics- Materials For Inspirational Design, Rotovision, Switzerland 2003.

Pekmezci, Hasan, Tüm Yönleri ile Serigrafi İpekbaskı, İlke Yayıncılık, Ankara, 1992.

Püsküllüoğlu, Ali, Türkçe Sözlük, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1995.

Scott, Paul, Ceramics and Print. Second Edition, Philadelphia: A&C Black. University of Pennsylvania, 2002.

Sevim, Sibel Sıdıka Seramik Dekorları, Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1439, G.S.F. Yayınları; No:30, Eskişehir, 2003.

Wandles, Paul Andrew, Image Transfer On Clay, Lark Books, New York, 2006.

Boldon, Brian, [www.brianboldon.com.](http://www.brianboldon.com/), 2009, (erişim) 14.10.2009
<http://www.brianboldon.com/pages/recent/sensingwide.htm>

Dawson, Robert, [www.aestheticsabotage.com.](http://www.aestheticsabotage.com/), (erişim) 28 Eylül 2009,
http://www.aestheticsabotage.com/images/be_all_right/

Jones, David Rhys, [www.davidrhysjones.com.](http://www.davidrhysjones.com/), 2008, (erişim) 14.10.2009
<http://www.davidrhysjones.com/davidrhysjones2006spitalfields5.html>